

Læringsarenaer som kan fostre misjonalt lederskap

En drøfting av *Cape Town-erklæringens* evangelikale og missiologiske bidrag til lederutvikling¹

Lars Dahle

NLA Mediehøgskolen Gimlekollen

Abstract

This article explores evangelical perspectives on how to foster missional leadership on key learning arenas. The Lausanne Movement is widely regarded as representative for evangelical perspectives, and its roadmap *The Cape Town Commitment (CTC)* is therefore selected as the material. In line with *CTC*, missional leaders are viewed as a broad category which includes church and mission leaders, Gospel-inspired social action leaders, and Christian thought-leaders in the public arena. The background is today's pluralistic and secular context, with 'the civil public square' as a desirable common vision. Key evangelical convictions in *CTC*, shaping the fostering of missional leaders, include the foundational grace of Christ, a classical evangelical theology, a holistic missional approach, and a 'whole person' leadership development. The church, theological education, and the academy at large are selected as significant learning arenas in *CTC*. The church arena, claims *CTC*, should be shaped by biblical teaching, equipping for apologetics, and a holistic view of calling. As a learning arena, per *CTC*, theological education needs to have a focus on the missional intention, the missional tasks, and the missional equipping, all of which presuppose the centrality of the Bible. Therefore, every theological education should undertake a «missional revision». In terms of the arena of the academy at large, *CTC* emphasizes its formative role, stresses the need both for Christian institutions and Christians in the 'secular academy', encouraging faith and learning as well as public apologetics. All this leads to final missiological reflections, where it is argued that fostering missional leaders on these arenas (a) is enhanced by an emphasis on «bearing witness to Jesus Christ and all his teaching in every nation, in every sphere of society, and in the realm of ideas», (b) presupposes an understanding of cognitive dissonance as a key challenge in the contemporary secular context, and (c) should include a comprehensive apologetic strategy for all three arenas.

Innledning

Den anglikanske presten, teologen og misjonslederen John R.W. Stott (1921–2011) publiserte i 1975 *Christian Mission in the Modern World*, som regnes som en moderne klassiker innen evangelikal missiologi. Bokas tilkomst og innhold er nær knyttet til Lausannebevegelsen, som hadde evangelisten Billy Graham som grunnlegger (Dahle, Dahle og Jørgensen 2014a:3 f. og 2014b:461 f.). Som hovedforfatter av både Lausannepakten (1974) og Manilamanifestet

¹ Utgangspunktet for denne artikkelen er et innlegg som ble lagt frem på forskningskonferansen «Skandinavisk kirkeliv i endring» på Ansgar Teologiske Høgskole 16.–17. juni 2016. Takk til redaksjonen og to anonyme fagfeller for vesentlig respons.

(1989), og som mangeårig leder av Lausanne Theology Working Group var det imidlertid Stott som i særlig grad formet bevegelsens teologi og missiologi (Cameron 2014).

Førti år senere publiserte missiologen Chris Wright, hovedforfatteren av Cape Town-erklæringen (CTE, 2011), en «updated and expanded edition» av Stotts klassiker. Her oppsummerer Wright i tre hovedpunkt hvordan forståelsen av kirkens misjonale² oppdrag har utviklet seg innenfor evangelikal missiologi i løpet av denne førtiårsperioden: «Our mission flows from the mission of God [...] Evangelism and social action belong together within our exercise of biblical mission [...] Mission and ministry are for all disciples in all areas of life.» (Stott og Wright 2015:34 f.).

Dagens evangelikale misjonale tenkning preges altså ifølge Wright av *missio Dei* som teologisk og missiologisk utgangspunkt, en holistisk misjonstenkning og en inkluderende kallstenkning. Disse sentrale evangelikale perspektivene understreker at det misjonale oppdraget favner dypt og bredt, enten det gjelder misjonale møter med nye folkegrupper, nye generasjoner eller nye samfunnsarenaer. I alle disse kontekstene står fostringen av misjonale ledere sentralt, ikke minst gjennom utdanning og danning på sentrale læringsarenaer.

Jeg bruker her begrepet *misjonalt lederskap* i samsvar med denne dype og brede forståelsen av det misjonale oppdraget. Begrepet favner mye videre enn lederskap i menigheter, kirkesamfunn og misjonsorganisasjoner, og inkluderer lederskap for evangelieinspirert «social action» og kristne «thought-leaders in the public arena»³. Med denne betydelige bredden i misjonale roller, tjenester og oppgaver vil fostringen av misjonalt lederskap måtte skje på ulike sentrale læringsarenaer. Jeg vil her trekke frem tre slike arenaer, nemlig menigheten (i vid forstand), teologisk utdanning på høyere nivå, samt academia generelt (høyere utdanning innenfor ikke-teologiske fag).

På denne bakgrunn tar jeg opp følgende problemstilling i denne artikkelen: *Hvilket bidrag kan evangelikal missiologi – særlig slik denne kommer til uttrykk i CTE – gi til utformingen av sentrale læringsarenaer som bidrar til å fostre misjonalt lederskap i dag?*

Jeg har her valgt den internasjonale Lausannebevegelsen som representativ for evangelikal missiologi. Det er flere grunner til dette:

The Lausanne Covenant has had a formative role globally for evangelical leaders, organizations, and churches in at least three areas. First, the actual statements in the covenant have proved to contain essential elements for a theological identity as an evangelical. Secondly, the covenant has functioned as a unique organizational resource, both as a faith basis for many evangelical organizations and agencies, and as a theological platform for evangelical partnerships. Thirdly, the concept of evangelization in the covenant combines a clear focus on evangelism with a holistic approach and emphasis. (Dahle og Dahle 2014:125)

Hovedvekten i denne artikkelen ligger på CTE. Denne erklæringen er todelt, hvor «A Confession of Faith» (CTE I.1–10) utgjør første del, mens andre del består av «A Call to Action» (CTE II.A–F). Dette sentrale misjonsdokumentet fra 2011 var et resultat av en omfattende

² «*Missional* means a quality or a dimension that pertains to, or contributes to, or applies to, or is characterized by [Christian] mission.» (Wright i Stott og Wright 2015:219).

³ Denne formuleringen er hentet fra CTEs «Foreword». Forordet, som ikke er inkludert i den norske oversettelsen, er skrevet av Doug Birdsall (Lausannes daværende toppleder) og Lindsay Brown (daværende nestleder). Se <https://www.lausanne.org/content/ctc/ctcommitment#foreword>.

prosess knyttet til den tredje globale Lausannekongressen, som ble arrangert i Cape Town i 2010 (se Dahle, Dahle og Jørgensen 2014a og 2014b). CTE har nå funksjon som globalt veikart for Lausannebevegelsen:

The Cape Town Commitment will act as a roadmap for The Lausanne Movement over the next ten years. Its prophetic call to work and to pray will, we hope, draw churches, mission agencies, seminaries, Christians in the workplace, and student fellowships on campus to embrace it, and to find their part in its outworking [...]

What are our hopes for *The Cape Town Commitment*? We trust that it will be talked about, discussed and afforded weight as a united statement from evangelicals globally; that it will shape agendas in Christian ministry; that it will strengthen thought-leaders in the public arena; and that bold initiatives and partnerships will issue from it. (CTE, «Foreword»)

På denne bakgrunn har artikkelen følgende oppbygning: Etter en kort aktualisering gir jeg en presentasjon av noen grunnleggende evangelikale perspektiver i CTE når det gjelder teologi, missiologi og lederskap. Deretter presenterer jeg selve materialet i CTE om de tre valgte læringsarenaene for fostring av misjonalt lederskap, nemlig uformell og formell utdanning på menighetsarenaen, høyere utdanning innenfor teologi, samt akademia generelt. Dette leder så til refleksjoner over perspektivene og materialet i CTE som et aktuelt missiologisk bidrag, før jeg avslutningsvis presenterer et svar på artikkelens problemstilling.

Bakgrunn og aktualisering

Skandinavisk kirkeliv er i betydelig endring. Dette skjer i en aktuell samfunns- og kulturkontekst som også er preget av store og dype endringsprosesser som ofte beskrives med stikkord som sekularisering, pluralisering og globalisering. I norsk kontekst brukes gjerne «det livssynsåpne samfunn» som aktuelt konsept og ideal (jf. NOU 2013:1).

Internasjonalt finner vi tilsvarende samfunnsideal formulert som «the civil public square», slik dette defineres i The Global Charter of Conscience:

The public place of freedom of thought, conscience, and religion in a world of deep diversity is best fulfilled through the vision of a cosmopolitan and civil public square – a public square in which people of all faiths, religious and naturalistic, are free to enter and engage public life on the basis of their faith, but always within a double framework: *first*, under the rule of law that respects all human rights, freedom of conscience in particular, and makes no distinction between peoples based on their beliefs; and *second*, according to a freely agreed covenant specifying what each person understands to be just and free for everyone else too, and therefore of the duties involved in living with the deep differences of others. (The Global Charter of Conscience, article 16)

Et slikt livssynsåpent samfunn utfordres av to alternative samfunnsidealer, nemlig «the sacred public square» og «the naked public square». Sistnevnte sekulære samfunnsideal preger store deler av vår vestlige samfunnskontekst, med universitets- og høyskolearenaen og hele bredden av nyhets-, dokumentar-, fiksjons- og underholdningsmedier som sentrale sekulariserende samfunnsinstitusjoner.

I vår aktuelle sekulære vesteuropeiske kontekst er det mulig å identifisere fire ulike typer utfordringer for et kristent misjonalt nærvær og vitnesbyrd, enten dette gjelder enkeltpersoner, menigheter, organisasjoner, institusjoner eller nettverk (se Dahle 2015). For det første definerer det nasjonale lovverket vårt legale handlingsrom som kristne, ikke minst relatert til samvittighetsfrihet, trosfrihet og ytringsfrihet. Videre påvirkes vårt legale handlingsrom av grunnleggende kulturelle mentaliteter og holdninger, slik som politisk korrekthet og ulike oppfatninger av toleranse. Dernest kan kristen tro synes å være irrelevant i et sekularisert, høyteknologisk samfunn. Det kan med andre ord stilles spørsmål ved plausibilitet. Til sist utfordres kristen tro som sann av aktuelle spørsmål, grunnleggende innvendinger og sentrale livssynsalternativer, altså spørsmålet om troverdighet eller kredibilitet.

I denne sekulære samfunnskonteksten blir behovet for en målrettet innsats på supplerende læringsarenaer avgjørende for å kunne fostre evangelikale misjonale ledere for et vidt spektrum av misjonale tjenester og oppgaver. I tillegg må slike ledere kunne forholde seg aktivt til de mange misjonale utfordringene som er knyttet til den interne kirkelige konteksten, som også i Skandinavia er preget av dype spenninger mellom ulike teologiske, ekklesiologiske og missiologiske grunnsyn.

I både eksterne og interne kontekstutfordringer, kan evangelikale perspektiver, anliggender og overbevisninger – slik de kommer til uttrykk i Lausannepakten og CTE – ha en funksjon som samlende, motiverende og retningsgivende for sentrale deler av skandinavisk frikirkelighet og lavkirkelighet. Dette vil kunne være særlig aktuelt når det gjelder strategisk samarbeid og samspill i utformingen og videreutviklingen av de aktuelle læringsarenaene.

Grunnleggende evangelikale perspektiver i CTE

Vi finner en rekke grunnleggende evangelikale perspektiver i CTE som har tydelige prinsipielle konsekvenser for fostringen av misjonalt lederskap på de tre læringsarenaene vi har identifisert ovenfor. Dette gjelder særlig CTEs entydige understreking av nåden i Kristus som grunnlag, av en helhetlig normativ evangelikal teologi, av en holistisk misjonalt tilnærming, samt av en helhetlig dannende formingsprosess.

For det første vektlegger CTE at det kun er det bibelske evangeliet om Jesus Kristus som Frelser og Herre som kan forme og fostre den enkelte kristne bekjenner: «Vi bekrefter at Guds nåde kommer først, og at vi dernest svarer på denne nåden ved tro, en tro som viser seg i kjærlighetens lydighet.» (CTE I.1) Fostring av misjonalt lederskap må derfor ha nåden som grunnlag og disippelgjøring som mål. «Ledere må først være disipler av Kristus selv.» (CTE II.D.3.). Derfor står tjenende lederskap sentralt i CTE, både som norm og ideal. Dette er en direkte videreføring av Lausannepaktens formulering om at kirken verden over trenger ledere som «legger en kristen lederstil for dagen, ikke som herskere, men som tjenere» (art. 11).

For det andre vektlegger CTE betydningen av en helhetlig normativ evangelikal teologi for kirkens misjonale oppdrag og for fostringen av et misjonalt lederskap. Som nevnt ovenfor er hele første del av CTE formulert som en trosbekjennelse med bruk av kjærlighetens språk. Teologisk sett preges denne trosbekjennelsen, i likhet med Lausannepakten, av klassisk evangelikal teologi:

This evangelical commitment to Trinitarian faith and to the threefold emphasis of the Word, the Cross and the Spirit may be viewed as defining theological characteristics of the Lausanne Movement. The first emphasis is found in the focus on the authority and the centrality of the Scripture. The second emphasis is found in the focus on the uniqueness and the redemptive work of Christ. The third emphasis is found in the focus on the presence and power of the Spirit enabling the whole church to do integral mission in the whole world. (Dahle, Dahle og Jørgensen 2014:7)

Et personlig eierforhold til hele denne klassiske bekjennelsen blir ifølge CTE avgjørende for å kunne utøve et misjonalt lederskap med teologisk integritet.

For det tredje vektlegger CTE – slik som allerede understreket – et holistisk syn på misjon. Dette misjonale helhetskonseptet inkluderer både åndelig og sosial forandring:

Integrert misjon er å proklamere og synliggjøre evangeliet. Det betyr ikke bare at evangelisering og sosialt engasjement skal skje ved siden av hverandre. Det betyr snarere at i integrert misjon har vår forkynnelse sosiale konsekvenser når vi kaller mennesker til kjærlighet og omvendelse på alle områder i livet. Og vårt sosiale engasjement har evangeliserende konsekvenser når vi vitner om Jesu Kristi forvandlende nåde. Dersom vi ignorerer verden, svikter vi Guds ord som sender oss ut for å tjene verden. Dersom vi ignorerer Guds ord, har vi ingenting å bringe til verden. (CTC I.10)

Dermed må et slikt holistisk perspektiv – eller «integral mission» (Jørgensen 2016) – være førende for hvordan misjonalt lederskap bør fostres og praktiseres. Lausannebevegelsen har helt siden 1974 preget evangelikal kristenhet verden over med denne holistiske misjonstenkingen.

For det fjerde vektlegger CTE «a comprehensive ‘whole person’ leadership development» som legger til rette for «spiritual and character formation»:

Vi oppfordrer sterkt teologiske utdanningsinstitusjoner og alle som leverer programmer for ledertrening, til å fokusere mer på åndelig forming og karakterbygging, ikke bare på å meddele kunnskap eller vurdere utførelse. Vi gleder oss av hjertet over dem som allerede gjør dette som en del av en omfattende lederutvikling for «hele mennesket». (CTE II.D.3)

Her ser vi at CTE ikke har en intellektualistisk tilnærming til fostringen av misjonale ledere, men derimot er opptatt av en holistisk tilnærming med danning av «hele mennesket» som et bærende element. Denne vektleggingen er ikke eksplisitt til stede i selve Lausannepakten, men det er gode grunner til å anta at Lausannebevegelsen på dette punktet er blitt tydelig preget av arven fra evangelisten, mentoren og misjonslederen Leighton Ford, ikke minst kjent for sin formulering «helping young leaders to lead to Jesus, for Jesus, and like Jesus».⁴

Det er altså en tydelig vektlegging i CTE av nåden i Kristus som utgangspunkt for åndelig liv og misjonalt ledelse, av en helhetlig normativ evangelikal teologi som fundament for

⁴ Leighton Ford var en av Lausannebevegelsens sentrale ledere i bevegelsens første fase. Han skapte også et annet relatert uttrykk: «Providing safe times, safe places, safe people, to help leaders in the ministry to keep going for the long run.». Se Ford 1991 og <http://leightonfordministries.org/>.

utøvelsen av misjonalt ledelse, av en holistisk misjonalt tilnærming som pregede for misjonalt ledelse, samt av en helhetlig formingsprosess som ideal for åndelig og personlig dannelse.

Evangelikale perspektiver i CTE på tre sentrale læringsarenaer for fostring av misjonalt lederskap

Innledningsvis ble menighetsarenaen, teologisk høyere utdanning og academia generelt identifisert som tre sentrale læringsarenaer. Jeg vil nå gjøre rede for hva CTE fremhever om disse tre arenaene, med referanser underveis til aktuell skandinavisk virkelighet.

CTE om menigheten som uformell og formell læringsarena

Det er naturlig å begynne med menigheten som uformell og formell læringsarena, siden dette utvilsomt er et sentralt område for personlig og åndelig forming og karakterbygging. Jeg tenker da på menigheten som religionspedagogisk aktør i bred og utvidet forstand, inkludert formelle utdanningstilbud som bibelskoler.

I avsnittet «Vi elsker Guds folk» beskriver CTE den kristne menighet som «et nådens, lydighetens og kjærlighetens fellesskap i Den hellige ånds samfunn». Dette kjærlighetens fellesskap «inviterer til enhet, [...] ærlighet [...] og solidaritet.» (CTE I.9) Fostring av misjonalt lederskap på menighetsarenaen skal altså skje ved at disse verdiene preger fellesskapet.

Skal menighetens fellesskap kunne bli mer preget av disse bibelske verdiene, må bibelundervisningen ha en sentral plass i menigheten: «Vi lengter etter å se hele Guds kirke bli grepet av en ny overbevisning om den sentrale nødvendighet av bibelundervisning for kirkens vekst i tjeneste, enhet og modenhet.» (CTE II.D.1). Ifølge CTE er det derfor avgjørende viktig å formidle og overlevere en grunnleggende tillit til Skriften.

CTEs grunnleggende holdning til Bibelen kan oppsummeres på følgende måte:

For det første, sentrum i vårt bibelsyn må være Jesus Kristus – som «den personen Bibelen åpenbarer». For det andre, vår egen bibelbruk må skje med Bibelens store fortelling som ramme – som «den historien Bibelen forteller». For det tredje, vi må ha grunnleggende tillit til «den sannheten Bibelen lærer». For det fjerde, gjennom vårt møte med Guds Ord kalles vi til etterfølgelse – «til det liv som Bibelen krever». Slik kan vår bibelbruk bli preget av en sunn bibeltillit og en sann bibelglede.⁵

CTE forutsetter at en slik trygg grunnholdning til Bibelens autoritet og budskap vil kunne bidra til å fostre til disippelgjøring og tjeneste: «Vi lengter etter å se et mye mer intensivt arbeid når det gjelder disippelgjøring, gjennom langsiktig undervisning og oppfostring av nye troende slik at de som Gud kaller og gir til kirken som ledere, er kvalifisert ifølge de bibelske kriteriene modenhet og tjenersinn.» (CTE II.D.3).

CTE vektlegger også menighetens apologetiske oppdrag i møte med det sekulære og livssynspluralismen som aktuelle utfordringer: «Vi oppfordrer kirkeledere og pastorer til å

⁵ Mitt sammendrag av CTC I.6, publisert i en kronikk i *Dagen* 13. januar 2016 – se <http://larsdahle.no/bibelsyn-bibeltillit-og-bibelglede/>.

utruste alle troende med frimodighet og med de redskapene de trenger for å kunne formidle sannheten med profetisk relevans i hverdagens offentlige samtale, og på den måte utfordre alle sider ved den kulturen vi lever i.» (CTE II.A.2).

Relatert til dette er menighetens ansvar for å undervise om Guds kall på en slik måte at det omfatter hele livet, uavhengig av personlige gaver, roller og arbeidssted. CTE tar derfor avstand fra «det falske skillet mellom 'åndelig og sekulær' [som har] fått gjennomsyre kirkens tenkning og handlemåte. Dette skillet forteller oss at religiøs aktivitet tilhører Gud, mens annen aktivitet ikke gjør det» (CTE II.A.3).

Sett både i dannelses- og utdanningsperspektiv er altså en av hovedoppgavene på menighetsarenaen ifølge CTE å formidle, begrunne og overlevere et grunnleggende syn på – og en grunnleggende holdning til – «Guds ord» og «Guds misjon». I forkynnelse, trosopplæring og disippelgjøring på menighetsarenaen blir derfor spørsmålene om teologisk integritet, apologetisk troverdighet og misjonalt relevans avgjørende. Dette må så relateres til aktuelle eksterne utfordringer som praktisk materialisme, sekulære livssynsperspektiver og alternative religiøse livssyn.

Disse sentrale anliggende i CTE peker i retning av et særlig behov for en todelt strategisk styrking av menighetsarenaen – dels bygging av en sterkere bibelkultur og dels bygging av en sterkere apologetisk kultur. Sistnevnte anliggende har nylig vært uttrykt som en aktuell og sentral utfordring for skandinavisk kirkeliv (se Gustavsson 2016).

CTE om teologisk høyere utdanning som formell og uformell læringsarena

Vi har sett ovenfor at CTE fremhever menighetens nøkkelrolle når det gjelder danning og fostring av misjonale ledere. Men hva skal til for at teologisk høyere utdanning skal kunne være en læringsarena med en tilsvarende konstruktiv og strategisk rolle, slik at den kan supplere og støtte den fostringen som skjer på menighetsarenaen?

CTE presenterer her en rekke sentrale utfordringer til evangelikale ledere for – og lærere ved – teologiske institusjoner: For det første inviteres lederne og lærerne til en kritisk refleksjon over den teologiske utdanningens selvforståelse: «De av oss som tilbyr teologisk utdanning, må sørge for at utdanningen har en misjonalt intensjon, siden dens plass innenfor akademia ikke er et mål i seg selv, men skal tjene kirkens misjon i verden.» (CTE II.F.4).

Ifølge CTEs tenkning, bør altså dette tydelige misjonale innholds- og relevanskravet veie tungt i møte med akkrediteringskrav fra myndighetene, den generelle akademiske kulturen, samt eksplisitte og implisitte teologiske forventninger fra teologiske fakulteter. Sett i et bredere samfunnsperspektiv, bidrar frie skandinaviske teologiske institusjoner med en evangelikal misjonalt profil og intensjon til et større mangfold av perspektiver i akademia.

Videre introduseres en beskrivelse av den teologiske utdanningens doble oppgave, både innover i menigheten og utover i samfunnet:

«Teologisk utdanning tjener for det første til å trene dem som leder kirken som pastor-lærere ved å utruste dem til å lære Guds ords sannhet med troskap, relevans og tydelighet. For det andre skal den utruste alt Guds folk for den misjonale oppgaven det er å forstå og formidle Guds sannhet på en relevant måte i enhver kulturell kontekst.» (CTE II.F.4)

Med det teologiske og misjonale grunnsynet som preger CTE – og som jeg har gjort rede for ovenfor – er dette en helt naturlig konsekvens. CTE oppfordrer her til en selvkritisk holdning i møte med denne doble oppgaven. Dette er en oppfordring som også gjelder skandinaviske teologiske utdanninger som er drevet av institusjoner med bakgrunn fra – og verdimeessig forankring i – evangelikal lavkirkelighet og frikirkelighet.

Dernest oppfordres teologiske institusjoner og lærere «til igjen å gjøre studiet av Bibelen til den kristne teologis kjernedisiplin, som integrerer og gjennomsyrrer alle andre studieområder og anvendelser» (CTE II.F.4). Chris Wright, som altså er hovedforfatter av CTE, utvikler nærmere hva som ligger i erklæringens oppfordring:

Theological education which does not produce men and women who know their Bibles thoroughly, who know how to teach and preach the Scriptures, who are able to think biblically through any and every issue they confront, and who are able to feed and strengthen God's people with God's Word – whatever else such theological education may do, or claim, or be accredited for – it is failing the church by failing to equip the church and its leaders to fulfil their calling and mission in the world. (Wright 2015:147)⁶

Dette betyr selvsagt ikke (ifølge CTE) at andre teologiske disipliner ikke har en legitim og vesentlig plass i den teologiske utdanningen, men at Bibelens autoritet, sentrale budskap, misjonale intensjon og faktiske bruk må være det pregende i det teologiske studiet som helhet. Dersom dette er en sakssvarende normativ evangelikal forståelse av et teologistudiums indre særpreg, vil det også på dette punkt være naturlig å rette et selvkritisk blikk på våre egne skandinaviske teologiske institusjoner.

Til sist utfordres teologiske utdanninger til å foreta «en 'misjonalt revisjon' av pensum, strukturer og ethos, for å sikre at de virkelig tjener de behov og muligheter som kirken[e] står overfor i deres kulturer» (CTE II.F.4). Dette fjerde punktet er en naturlig konsekvens av det som allerede er sagt ovenfor om evangelikale teologiske utdanningers selvforståelse og hovedoppgaver, og om deres grunnleggende holdning til Bibelen.⁷

Teologisk utdanning vil alltid ha en pregende funksjon i møte med studenter og menigheter. Dette skjer særlig gjennom de eksplisitte teologiske normene og de implisitte teologiske holdningene som kommer til uttrykk i undervisning, veiledning, læringsmiljøet for øvrig og gjennom praksis. Dersom teologiske utdanninger i Skandinavia som står i en evangelikal tradisjon skal kunne fostre misjonale ledere som er preget av klassisk evangelikal teologi og *integral mission*, vil det være både naturlig og nødvendig med en selvkritisk refleksjon over egne normer og holdninger, i lys av de sentrale momentene ovenfor fra CTE.

⁶ Wright presenterer dette som et metodologisk program: «How can we put the Bible at the centre of theological education? We need a re-integration of biblical hermeneutics within the whole curriculum. By which I mean both an integrated way of reading, teaching and studying the Bible, and an integrated way of using the Bible in relation to all other areas of study. *The Cape Town Commitment* does not have anything on the mechanics of this, other than its exhortation [...]» (2015:150).

⁷ For en grundig drøfting av teologiens normative selvforståelse som vitenskap ut fra et evangelikalt perspektiv, se Redse 2016.

CTE om akademia som formell og uformell læringsarena

Høyere utdanning innenfor akademia generelt (ikke-teologiske fag) settes også på dagsorden som en aktuell misjonal utfordring i CTE. Dette skjer dels for utdanning som tilbys ved private kristne verdibaserte institusjoner, og dels for kristne fagfolks virksomhet innenfor ulike fagfelt på offentlige universiteter og høyskoler:

Vi oppfordrer til å støtte Kristus-sentrerte skoler og universiteter som er forpliktet på høy akademisk standard og bibelsk sannhet [...]

Vi oppfordrer unge kristne akademikere til å vurdere en langsiktig karriere innen det sekulære universitet, (1) for å undervise og (2) utvikle sine fagfelt ut fra en bibelsk virkelighetsforståelse, og derved øve påvirkning på sine fagfelt. Vi må ikke forsømme den akademiske verden.
(CTE II.A.7)

Det er grunn til å merke seg flere sentrale momenter knyttet til dette punktet om «Truth and the public arenas» i CTE.

For det første er den nære sammenhengen i erklæringen vesentlig. Høyere utdanning er her plassert sammen med offentlige myndigheter og næringsliv (*public arenas*) som sentrale samfunnsinstitusjoner som påvirker hvilke verdier som preger det enkelte land, og som definerer rammene for kirkens ytre frihet. Fostring av misjonalt lederskap innenfor (ikke-teologisk) høyere utdanning som læringsarena kan derfor virke inn på både samfunn og kirke.

Videre er den videre sammenhengen i erklæringen også vesentlig. Hovedpunkt II.A i CTE dreier seg nemlig som helhet om «å bære vitnesbyrd om Kristi sannhet i en pluralistisk, globalisert verden». Kristnes bekjennelse til den bibelske sannhet om Kristi person (II.A.1) møter pluralismens utfordring (II.A.2), og dette viser seg ikke minst i perspektivmangfoldet innenfor akademia. I møte med pluralismens utfordring legger CTE her vekt på betydningen av det apologetiske oppdraget. Videre løfter hovedpunkt II.A frem hvordan et bibelsk, integrert og relevant «vitnesbyrd» må synliggjøres på arbeidsplassen (II.A.3), i møte med de globaliserte mediene (II.A.4, se Dahle 2013), i møte med kunsten (II.A.5), i møte med de nye teknologiene (II.A.6) og til slutt – som vi allerede har sett – også i møte med høyere utdanning, myndigheter og næringsliv.

Det ligger implisitt i erklæringen at et ansvarlig misjonalt lederskap må utøves på alle de nevnte arenaene, og at høyere utdanning bidrar til å prege en rekke av dem. Vi ser dermed at fostringen av et misjonalt lederskap på den læringsarenaen som akademia representerer, må ivaretas og utvikles.

Dernest balanserer erklæringen mellom tydelig støtte til private, verdibaserte kristne institusjoner (forutsatt at de er «committed to academic excellence and biblical truth») og like tydelig støtte til kristne fagpersoner som velger akademisk arbeid innenfor offentlige institusjoner («long-term career in the secular university»). Fostringen av et misjonalt lederskap må favne begge typer akademia, med hver sine spilleregler, muligheter og utfordringer.

Til sist er bakgrunnen for den avsluttende formuleringen «[v]i må ikke forsømme den akademiske verden»⁸ vesentlig. Dette er nemlig et sitat fra Charles Habib Maliks Pascal 1980

⁸ Originalens formulering er: «We dare not neglect the Academy».

Lectures on Christianity and the University, som hadde tittelen *A Christian Critique of the University* (Malik 1980a). Fotnote 59 i CTE siterer videre fra Maliks kjente foredrag:

For 'The university is a clear-cut fulcrum with which to move the world. The Church can render no greater service to itself and to the cause of the gospel than to try to recapture the universities for Christ. More potently than by any other means, change the university and you change the world.'⁹

CTE fremhever altså at kristne akademikere kalles til å være misjonale «thought-leaders in the public arena». De må derfor (ifølge CTE) utrustes til fag/tro-arbeid innenfor ulike fag og til apologetisk innsats i møte med den grunnleggende sekulære tankegangen innenfor academia. Dette kan også inkludere offensive apologetiske oppgaver i offentligheten, noe som tematiseres i CTE II.A.2: «Vi trenger å identifisere, utruste og be for dem som kan ta kampen opp på det høyeste intellektuelle og offentlige nivå med sikte på å argumentere for og forsvare den bibelske sannhet i det offentlige rom.»

Missiologiske refleksjoner over CTEs bidrag

Som utgangspunkt for mine missiologiske refleksjoner over CTEs bidrag, slik det er beskrevet ovenfor, har jeg valgt noen sentrale perspektiver fra tre tidligere bidrag der jeg videreutvikler ulike missiologiske anliggender. For det første har jeg – med CTE som utgangspunkt – utviklet en innholdsbestemmelse av og en arenabestemmelse for det misjonale oppdraget (Dahle 2014a). Videre har jeg utviklet en modell for integrering av en allsidig apologetisk innsats i det misjonale oppdraget (Dahle 2013). Til sist har jeg – med utgangspunkt i sentrale Lausanne-dokumenter – formulert en tilnæringsmåte for et helhetlig misjonalt medieengasjement (Dahle 2014b). Jeg vil i det følgende legge hovedvekten på perspektiver fra de to første bidragene, men vil samtidig integrere noen perspektiver fra det tredje bidraget der det måtte være relevant.

Fostring på ulike læringsarenaer av et misjonalt lederskap som virker for «misjon i 3D»

Selve hovedanliggendet bak Cape Town-kongressen – og dermed også bak CTE – var «to bring a fresh challenge to the global Church to bear witness to Jesus Christ and all his teaching – in every nation, in every sphere of society, and in the realm of ideas» (CTE, «Foreword»).

Formuleringen «to bear witness to Jesus Christ and all his teaching» inkluderer «at least five key emphases in the Lausanne resources, both in the specific material from the Cape Town Congress and in the wider Lausanne tradition» (Dahle 2014a:268). Her møter vi nemlig en klar innholdsbestemmelse av det misjonale oppdraget som kristologisk, didaktisk, apologetisk, holistisk og integrert. Inspirasjonen fra sentrale formuleringer i Lausannepakten er tydelig.

⁹ Se Malik 1980 og <https://uwaterloo.ca/pascal-lectures/previous-pascal-lectures>. Malik var en ledende libanesiske FN-diplomat som spilte en sentral rolle i utformingen og innføringen av FNs erklæring om menneskerettigheter – se <http://www.un.org/ga/55/president/bio13.htm>.

Videre møter vi en flerdimensjonal arenabeskrivelse av det misjonale oppdraget. Jeg oppsummerer min analyse av CTEs dynamiske missiologiske bidrag på følgende måte:

We may conclude that the Cape Town Congress reaffirmed the legitimacy and urgency of the first dimension of mission, i.e. 'bearing witness among all nations'. This has remained a central Lausanne concern since the first congress in 1974. At the same time, the Congress and subsequently *the Cape Town Commitment*, broadened the explicit understanding of Christian mission to include 'every sphere of society' and 'the realm of ideas'. Whereas the formulation of the second dimension is a natural development of the increasing emphasis on tentmaking, the workplace and business as mission since Manila in 1989, the third dimension seems to be a comparatively new and explicit emphasis in Lausanne history. Thus, the whole three-dimensional understanding of mission is a significant, new missiological contribution from Lausanne III. (Dahle 2014a:277–278)

Denne dynamiske tredimensjonale forståelsen av det misjonale oppdraget vil i seg selv kunne fungere dannende og fostrende på misjonale ledere i ulike generasjoner, fra ulike kulturelle kontekster og på ulike samfunnsarenaer. Men hvordan kan en slik forståelse integreres i fostringen av et misjonalt lederskap på de ulike læringsarenaene?

For det første må en slik fokusert og flerdimensjonal forståelse av det misjonale oppdraget integreres på den totale læringsarenaen som *menigheten* utgjør. På grunnplanet forutsetter jeg at det skjer en kontinuerlig og allsidig misjonal utrustning av alle i menigheten, gjerne langs følgende linjer:

To be missional today requires that lay Christians be equipped by their churches to do three things: (1) to be a verbal witness to the gospel in their webs of relationships, (2) to love their neighbors and do justice within their neighborhoods and city, and (3) to integrate their faith with their work in order to engage culture through their vocations. (Keller 2012:7912 f. [Kindle])

Dette vil i praksis fungere som «a lay seminary in discipleship and training» (Keller 2012:7918 f. [Kindle]). I menigheter som vektlegger dette, vil det da også være lettere å kunne identifisere et bredt spektrum av potensielle misjonale ledere med kall til ulike slags roller. Disse vil kunne bli fulgt opp med disippelgjøring og lederskapsutvikling gjennom undervisning, mentoring og utprøving av lederskap på ulike arenaer.

For det andre må en slik klar og flerdimensjonal forståelse av det misjonale oppdraget integreres i fostringen av et misjonalt lederskap på den læringsarenaen som *teologisk høyere utdanning ved evangelikale institusjoner* representerer. Dette kan komme til uttrykk på flere, supplerende måter:

- a) Det misjonale oppdraget bør inkluderes i det ønskede læringsutbyttet for den teologiske utdanningen og deretter integreres på en naturlig måte i studieplaner, undervisning, veiledning og praksis.
- b) Institusjonene må ta utfordringene fra CTE alvorlig når det gjelder de teologiske utdanningenes selvforståelse, doble oppgave, holdning til Bibelen og misjonale preg.
- c) De teologiske kollegiene og den enkelte vitenskapelige ansatte kan velge å la et misjonalt siktemål stå sentralt både for forskning (generering av ny relevant kunnskap) og

formidling (relevant kunnskap og kompetanse ut til allmennheten og til ulike brukergrupper), forutsatt at de allment anerkjente kravene til vitenskapelighet oppfylles.

For det tredje må en slik fokusert og flerdimensjonal forståelse av det misjonale oppdraget integreres i fostringen av et misjonalt lederskap på den totale læringsarenaen som *akademia generelt* representerer. Formuleringen «in the realm of ideas» henviser til universitets- og høyskoleverdenen og til medieverdenen. Som vi så ovenfor, vektlegger CTE det ansvaret kristne fagfolk har til å utvikle sine ulike fagfelt i pakt med en bibelsk virkelighetsforståelse. Her trengs grunnleggende kritiske refleksjoner og omfattende kreative bidrag fra kristne fagfolk, både ved frie kristne institusjoner og ved offentlige institusjoner. Slike fag/tro-bidrag vil kunne være på forskjellige nivåer i en gitt akademisk disiplin. Fire slike nivåer kan identifiseres, nemlig grunnleggende drøftinger av veiledende verdier og prinsipper (*guiding principles*), grunnleggende drøftinger av veiledende metoder (*guiding methodology*), grunnleggende drøftinger av utvalg og tilfang av data (*data set*), samt utformingen av den veiledende fortellingen om en disiplin (*guiding narrative*) (Gould 2014:106–117).

Det er her naturlig å også nevne den unike rollen som frie, kristne akademiske institusjoner har. I Norge er dette forankret i universitets- og høyskolelovens formulering om at universiteter og høyskoler har «rett til å utforme sitt eget faglige og verdimeslige grunnlag innenfor de rammer som er fastsatt i eller i medhold av lov», jf. § 1-5 (2). Det har nylig vært fremholdt at frie kristne akademiske institusjoner på en unik måte bidrar til

the common good of society: 1. Christian Higher Education has an organizing principle and purpose. [...] 2. Christian Higher Education teaches character and produces good citizens. [...] 3. Christian Higher Education cultivates compassion, selflessness and discipline in students [...] 4. Christian Higher Education strengthens a pluralistic society. (McCracken 2016)

Selv om disse idealene er formulert med utgangspunkt i en evangelikal nordamerikansk «liberal arts»-tradisjon, er det grunn til å reflektere over idealenes relevans også i norsk og nordisk perspektiv, særlig med tanke på fostring av et misjonalt lederskap.

Det trengs et misjonalt lederskap som ivaretar «vitnesbyrdet om Jesus Kristus og alt han lærte» (CTE, «Foreword») på alle tre læringsarenaene. Samtidig må det være en integrert forståelse av spillereglene for og dynamikken på de ulike arenaene. Videre trengs det et systematisk og kreativt samspill for å synliggjøre et autentisk og relevant kristent nærvær på tvers av arenaene.

Fostring på ulike læringsarenaer av et misjonalt lederskap som erkjenner den brede opplevelsen av kognitiv dissonans

Tidligere i artikkelen pekte jeg på den kristne troens plausibilitet og kredibilitet som to sentrale utfordringer for misjonalt nærvær og vitnesbyrd i vår sekulære vesteuropeiske kulturkontekst. På det personlige planet skaper dette en opplevelse av kognitiv dissonans hos mange kristne. Denne erkjennelsesmessige konflikten blir særlig tydelig i det spenningsfylte møtet mellom sentrale kristne sannhetspåstander og utbredte sekulære grunnholdninger i utdanning, *akademia* og mediene.

Disse grunnholdningene ble nylig illustrert og dokumentert gjennom feltarbeid i religionsfaget i svenske videregående skoler:

Att vara religiös framställdes på lektionerna som svårförenligt med att vara en modern, rationell, individualistisk och självständigt tänkande människa. Att inta en icke-religiös och ateistisk position beskrevs däremot som ett neutralt och normalt förhållningssätt till religion. Att denna diskurs var så stark i samtliga klassrum var ett resultat jag inte hade förväntat mig, säger Karin Kittelmann Flensner, avhandlingens författare.¹⁰

Det bør nevnes i denne sammenheng at selv om graden av normativ sekularisme kan være forskjellig i Sverige og Norge i læreplaner, lærebøker og undervisning i grunnskole og videregående skole, synes situasjonen på universitets- og høyskolenivå å ha mye mer til felles.

Denne sekulære grunnholdningen innenfor academia går på tvers av ulike fag og disipliner, slik Stefan Gustavsson fremhever i en essayistisk, men vesentlig oversiktsanalyse. Det er her betimelig å sitere *in extenso*:

Konkret ser det ut så här:

- Inom *naturvetenskapen* lär vi oss tolka forskning utifrån naturalistisk filosofi, som redan i utgångsläget utesluter en skapare. Såväl big bang-teorin som evolutionsteorin presenteras med det underförstådda budskapet att Gud nu är motbevisad.
- Inom *litteraturen* lär vi oss postmodern hermeneutik, som sätter objektiva sanningsanspråk ur spel och där vi förstår att det aldrig går att komma längre än till subjektiva tolkningar. Kristen tro som objektiv sanning är därmed utesluten.
- Inom *historien* presenteras den kristna kyrkan som en institution i konflikt med vetenskapen och som en auktoritär förtryckarapparat som underblåst slaveri, kvinnoförtryck och homofobi.
- Inom *psykologin* förstår vi att det inte är Gud som har skapat människan till sin avbild; det är vi som har skapat Gud till vår avbild. Han är en emotionell krycka som vi behöver i vår utsatthet.
- Inom *samhällskunskapen* och *sociologin* lär vi oss miljöns påverkan och förstår att all religion är ett resultat av sin sociala kontext och inte av en uppenbarelse från Gud.
- Genom *genusteorin* förstår vi att det inte finns några verkliga skillnader mellan man och kvinna och att tanken på att Gud skulle ha skapat en avbild av sig själv i två versioner – till manligt och kvinnligt – inte längre går att hävda.
- Inom *den postkoloniala teoribildningen* framställs det vita, kristna västerlandet som de sex senaste århundradenas internationella storskurk.
- Inom *religionskunskapen* ligger fokus på människans andliga sökande och på samstämmigheten mellan världens olika religioner.

Vårt utbildningssystem – förstärkt av samma budskap inom media och populärkultur – skapar tydliga mentala kartor av sekulära ideer och attityder som är starkt negativa till kristen tro och ofta står i strid med kristen tro. *Det som har hänt i Sverige är att vi nu har en generation där sekulariseringen fullt ut har fått genomslag.*

¹⁰ <http://www.forskning.se/2015/12/07/religiosa-traditioner-framstalls-som-ointelligenta/>. Avhandlingens titel er «Religious Education in Contemporary Pluralistic Sweden» (University of Gothenburg, 2015); tilgjengelig på nettet: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/41110/1/gupea_2077_41110_1.pdf.

Och församlingen har fortsatt sitt arbete som om ingenting har hänt. (Gustavsson 2016:27–28)

Disse sekulære grunnholdningene i akademia har en økende innflytelse, siden det er en stadig større andel av befolkningen som har høyere utdanning. Norge kan her tjene som illustrerende eksempel, med en dramatisk økning fra vel 10 % i 1980 til vel 30 % i 2015. Aldersgruppene mellom 25 og 50 år har naturlig nok en enda høyere andel, med hele 59 % for kvinner mellom 30 og 39 år som det høyeste. Dette betyr i praksis at omtrent halvparten av de yngre årskullene i Norge nå tar høyere utdanning.¹¹

Nødvendigheten av å ta disse utfordringene alvorlig ble allerede understreket av Charles Malik i 1980. Dette året holdt han også hovedtalen ved åpningen av Billy Graham Center for Evangelism ved Wheaton College. I dette foredraget oppfordret Malik evangelikale kristne «to engage in two great tasks: that of saving the soul and that of saving the mind» (Gould 2007:18). Han la særlig vekt på betydningen av skolen og høyere utdanning i barn og unges livssynsbygging:

All the preaching in the world and all the loving care of even the best parents between whom there are no problems whatsoever, will amount to little, if not to nothing, so long as what the children are exposed to day in and day out for fifteen to twenty years in the school and university virtually cancels out, morally and spiritually, what they hear and see and learn at home and in the church. Therefore, the problem of the school and university is the most critical problem afflicting Western civilization. (Malik 1980b:60)

Som nevnt ovenfor formidles sekulære grunnholdninger også gjennom et bredt mangfold av mediebudskap. Ikke minst møter vi sekulære trosoppfatninger og verdier «through the stories and themes of entertainment and social media» (Keller 2016:5). Disse grunnholdningene oppfattes lett som selvfølgeligheter. «They are so strong that even many Christian believers, perhaps secretly at first, find their faith becoming less and less real in their minds and hearts.» (ibid.).

I lys av denne utfordrende situasjonen for mange kristne blir det en sentral oppgave å fostre et misjonalt lederskap som erkjenner denne utbredte opplevelsen av kognitiv dissonans mellom sekulær tenkning og sannhetspåstandene i kristen tro, og som på bakgrunn av dette kan mobilisere «Guds folk» (CTE I.9) til en bred misjonalt innsats. I et livssynsåpent samfunn som er preget av *the civil public square* som felles samfunnsideal, vil profilerte misjonale ledere med evangelikale perspektiver dessuten kunne bidra til et rikere demokratisk mangfold, enten arenaen er menigheten, teologisk utdanning eller akademia generelt.

Fostring på ulike læringsarenaer av et misjonalt lederskap som bygger en sterkere apologetisk kultur

Denne brede opplevelsen av kognitiv dissonans må møtes gjennom fostringen av et misjonalt lederskap som kan drive en målrettet og langsiktig bygging av apologetisk kultur.

For det første må det bygges en sterkere apologetisk kultur på menighetsarenaen gjennom misjonale ledere som er preget av bibelske overbevisninger, et misjonalt mål og personlig integritet. For å utruste alt «Guds folk» trengs det en helhetlig religionspedagogisk tilnær-

¹¹ For en nærmere presentasjon av denne statistikken, se <http://ssb.no/utniv>.

ming til sannhetsspørsmålet som ivaretar både «tolkning, undervisning og oppdragelse» (Hinderaker 2016, Dahle 2012). Dermed kan menighetens medlemmer a) få hjelp til å tolke aktuelle livssynsbudskap fra academia og mediene, b) få opplæring i klassisk kristen tro som et helhetlig, troverdig og relevant livssyn, og c) å få tilrettelagt for personlig modning og forankring i klassisk kristen tro, etikk og spiritualitet. Dersom misjonale ledere på menighetsarenaen tar denne tredelte oppgaven på alvor, vil dette få betydning for et autentisk og relevant kristent nærvær i samfunnet ellers.

Videre må det bygges en sterkere apologetisk kultur innenfor teologisk høyere utdanning gjennom misjonale ledere som kan utvikle relevant forskning, relevant undervisning og relevante formidlingsressurser. Dette betyr at apologetiske perspektiver må tematiseres som sentrale i teologisk arbeid og refleksjon, særlig sett fra et misjonalt – eller missiologisk – perspektiv (se Dahle 2013). Dette betyr at teologiske studier som helhet bør vektlegge Bibelens indre enhet (konsistens og koherens som perspektiv), Bibelens virkelighetsforankring (korrespondanse som perspektiv) og Bibelens dynamiske hovedbudskap (forandrende og forvandlede budskap). Videre betyr dette at teologiske studier som helhet bør utruste til hele bredden av pre-evangeliserende (*agenda-setting and answering*), evangeliserende (*commending and clarifying*) og postevangeliserende (*affirming and equipping*) oppgaver.

Til sist må det bygges en sterkere apologetisk kultur blant misjonale ledere innenfor det bredere academia for å synliggjøre den kristne troens plausibilitet og kredibilitet. «It is part of the task of Christian academics to help create and sustain a cultural milieu in which the gospel is heard as an intellectually viable option for thinking men and women.» (Craig 2007:178). Som allerede nevnt står fag/tro-arbeid og en offentlig apologetisk innsats sentralt her, preget av faglig profesjonalitet, kristen tydelighet og personlig integritet. Her vil det også være vesentlig med tilbud om mentoring og medvandring¹² i møte med yngre kristne kollegaer, og dessuten en åpenhet for dialog og debatt med ikke-kristne kollegaer.

Skal en slik helhetlig styrking av den apologetiske kulturen kunne skje, må vi la oss inspirere av apostlenes apologetiske praksis.¹³ Med utgangspunkt i deres praksis ble det fra et tidlig tidspunkt i kirkens historie lagt vekt på en dobbel apologetisk strategi som kombinerer en argumenterende tilnærming (*the closed fist*) med en kreativ tilnærming (*the open hand*):

In the earlier days of the Church there were *two symbols for the art of Christian advocacy*¹⁴, which had come down from ancient practices in law and rhetoric. One was *a closed fist*. The represented the *dissuasoria*, the negative side of apologetics that used all the higher strengths of human reason in defense of truth [...] The other symbol was *the open hand*. This represented the *persuasoria*, the positive side of apologetics that used all the highest strengths of human creativity in the defense of truth [...]

Today, as then, both approaches to Christian advocacy are necessary, and both are fruitful. We may each be better at one than the other, but we must never make the mistake of finally choosing one over the other. They are both essential parts of persuasion. (Guinness 2015:253–254)

¹² «Medvandring handler om at to personer avtaler å treffes jevnlig for å dele tro og liv med hverandre. Vi gjør det fordi vi vil videre i våre egne liv - og vi ønsker å bety mer for folk rundt oss.»

(<http://www.medvandring.no/navigatorene/Hva-er-medvandring/Hva-er-medvandring>)

¹³ Se særlig Dahle 2013 og <http://larsdahle.no/acts-17/>.

¹⁴ Guinness bruker her 'advocacy' som synonym til 'apologetics'.

Igjen synliggjøres det tydelige behovet – som vi har sett ovenfor – for å fremelske og bygge en sterkere apologetisk kultur blant misjonale ledere på tvers av læringsarenaene og menighetene.¹⁵

Konklusjon

Innledningsvis formulerte jeg følgende problemstilling for denne artikkelen: *Hvilket bidrag kan evangelikal missiologi – særlig slik denne kommer til uttrykk i CTE – gi til utformingen av sentrale læringsarenaer som bidrar til å fostre misjonalt lederskap i dag?*

Jeg kan nå konkludere med et firdelt svar på denne problemstillingen. For det første er fostring av ledere som fremmer «misjon i 3D», et sentralt anliggende i CTE. Slik fostring må skje med utgangspunkt i en klassisk evangelikal teologi og et holistisk misjonsperspektiv. Videre peker CTE på menigheten som en vesentlig læringsarena for fostring av et bredt misjonalt lederskap, med særlig vekt på bibelundervisning, disippelgjøring og en holistisk kallsforståelse. Dernest understreker CTE den sentrale rollen som teologiske institusjoner spiller – direkte og indirekte – i å forme nye generasjoner av misjonalt lederskap, primært for menighetsarenaen, men også for andre roller. Derfor oppfordrer CTE enhver teologisk utdanning til å foreta «en misjonal revisjon», altså en selvkritisk gjennomgang av utdanningens misjonale intensjon, profil og konsekvenser. Til sist vektlegger CTE betydningen av at kristne akademiske institusjoner og kristne fagfolk (både på offentlige og private kristne akademiske institusjoner) tar sentrale fag/tro-spørsmål på alvor i de ulike disiplinene, sammen med en offensiv apologetisk innsats og en bevisst mentorrolle.

En slik allsidig fostring av et bredt misjonalt lederskap på ulike læringsarenaer vil kunne bidra til å «shape agendas in Christian ministry, [...] strengthen thought-leaders in the public arena, [...] so] that bold initiatives and partnerships will issue from it». (CTE, «Foreword») Gjennom CTE utfordres dermed skandinavisk frikirkelighet og lavkirkelighet til å legge et evangelikalt misjonalt perspektiv på lederskapsutvikling, enten dette gjelder menighetsarenaen, teologisk høyere utdanning eller academia generelt. Det forutsetter en åpen holdning til grunnleggende samfunnskritisk og selvkritisk refleksjon. Dette kan være nødvendig både i møte med «sekulære selvfølgeligheter» i academia og medier, og når det gjelder teologiske og misjonale holdninger og prioriteringer i menigheter, i egne akademiske institusjoner eller blant kristne fagfolk i det øvrige academia.

Alt dette vil kunne bidra til å fostre nye generasjoner med misjonalt lederskap som er preget av evangelikale teologiske og missiologiske overbevisninger, samt av personlig modenhet og integritet.

Litteraturliste

Primærkilder

The Lausanne Movement

– www.lausanne.org

¹⁵ For en utdypende forklaring, se mitt etterord til den norske oversettelsen av Gustavsson 2016.

The Lausanne Covenant (1974)

- <https://www.lausanne.org/content/covenant/lausanne-covenant>
- Norsk oversettelse: <https://www.lausanne.org/nb/lausannepakten/lausannepakten>

The Manila Manifesto (1989)

- <https://www.lausanne.org/content/manifesto/the-manila-manifesto> (Finnes ikke i norsk oversettelse.)

The Cape Town Commitment (2011)

- <https://www.lausanne.org/content/ctc/ctcommitment>
- Norsk oversettelse: <https://www.lausanne.org/nb/cape-town-erklaeringen-2/cape-town-erklaeringen> (Også publisert i Ekenes 2011:227–294.)

Cameron, J.E.M. (red.) (2016). *The Lausanne Legacy. Landmarks in Global Mission*. Peabody, MA: Hendrickson Publishers; Lausanne Library.

Annen litteratur

Cameron, J.E.M. (2014). John Stott and the Lausanne Movement: A Formative Influence. I: M. S. Dahle, L. Dahle og K. Jørgensen (red.). *The Lausanne Movement: A Range of Perspectives* Oxford: Regnum Books; Regnum Edinburgh Centenary Series, 22, 265–279.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/The_Lausanne_Movement-Final-WMF.pdf]

Craig, W.L. (2007). Concluding Thoughts on the Two Tasks of the Christian Scholar. I: W.L. Craig og P.M. Gould (red.). *The two Tasks of the Christian Scholar: Redeeming the Soul, Redeeming the Mind*. Wheaton: Crossway, 177–188.

Dahle, L. (2013). Truth, Christian Mission and Apologetics: A Response and A Proposal. *Norsk Tidsskrift for Misjonsvitenskap*, (67) 1, 21–38.

[Tilgjengelig på nettet: http://egede.no/sites/default/files/dokumenter/pdf/NTM_2013_1_Dahle.pdf]

Dahle, L. (2014a). Mission in 3D: A Key Lausanne III Theme. I: M. S. Dahle, L. Dahle og K. Jørgensen (red.). *The Lausanne Movement: A Range of Perspectives*. Oxford: Regnum Books; Regnum Edinburgh Centenary Series, 22, 265–279.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/The_Lausanne_Movement-Final-WMF.pdf]

Dahle, L. (2014b). Media Messages Matter: Towards a New Missiological Approach to Media Engagement. *Norsk tidsskrift for misjonsvitenskap*, 68 (2), 105–121.

[Tilgjengelig på nettet: http://egede.no/sites/default/files/dokumenter/pdf/NTM_2014_2_Dahle.pdf]

Dahle, L. (2015). Western Europe – Marginalization of Christians through Secularization? I: H.A. Gravaas et al. (red.). *Freedom of Belief and Christian Mission*. Oxford: Regnum Books; Regnum Edinburgh Centenary Series, 26, 382–394.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/Freedom_of_Belief_and_Christian_Mission-Final-WM.pdf]

Dahle, M.S. (2012). Forskningsprosjektet «10-25» – i religionspedagogisk perspektiv. *Theofilos*, 4(2), 28–48.

Dahle, M.S. og Dahle, L. (2014). Resourcing the Global Church: A Guide to Key Lausanne Resources 1974–2013. I: M.S. Dahle, L. Dahle og K. Jørgensen (red.). *The Lausanne Movement: A Range of Perspectives*. Oxford: Regnum Books; Regnum Edinburgh Centenary Series, 22, 113–128.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/The_Lausanne_Movement-Final-WMF.pdf]

Dahle, M.S., Dahle, L. og Jørgensen, K. (2014a). Introductory Chapter: Evangelical Perspectives on Mission – from Lausanne to Cape Town. I: M.S. Dahle, L. Dahle og K. Jørgensen (red.). *The Lausanne Movement: A Range of Perspectives*. Oxford: Regnum Books; Regnum Edinburgh Centenary Series, 22, 1–10.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/The_Lausanne_Movement-Final-WMF.pdf]

Dahle, M.S., Dahle, L. og Jørgensen, K. (2014b). Moving on from Cape Town – Beyond the 40th Lausanne Anniversary. I: M.S. Dahle, L. Dahle og K. Jørgensen (red.). *The Lausanne Movement: A Range of Perspectives*. Oxford: Regnum Books; Regnum Edinburgh Centenary Series, 22, 461–472.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/The_Lausanne_Movement-Final-WMF.pdf]

Ekenes, R. et al. (red.) (2011). *Misjon til forandring. Refleksjoner og visjoner fra Lausanne III*. Skjetten: Hermon.

Ford, L. (1991). *Transforming Leadership: Jesus' Way of Creating Vision, Shaping Values & Empowering Change*. Downers Grove, Ill: InterVarsity Press (Kindle Edition).

Gould, P.M. (2007). The Two Tasks Introduced: The Fully Integrated Life of the Christian Scholar. I: W.L. Craig og P.M. Gould (red.). *The two Tasks of the Christian Scholar: Redeeming the Soul, Redeeming the Mind*. Wheaton: Crossway, 17–54.

Gould, P.M. (2014). *The Outrageous Idea of the Missional Professor*. Eugene, OR: Wipf & Stock.

Guinness, O. (2015). *Fool's Talk: Recovering the Art of Christian Persuasion*. Downers Grove, Ill: InterVarsity Press.

Gustavsson, S. (2016). *Behöver tron försvaras? Manifest för kristen apologetik*. Stockholm: CredoAkademin. [Norsk oversettelse (2016): *Trenger troen forsvares? En programerklæring for kristen apologetikk*. Oslo: Luther / Damaris Norge; med etterord av Lars Dahle.]

Hinderaker, B. (2016). En helhetlig religionspedagogisk tilnærming til sannhetsspørsmålet. Sluttrapport fra trosopplæringsprosjektet *Hvorfor akkurat Jesus?*. *Theofilos*, 8(2), 277–288.

Keller, T. (2016). *Making Sense of God: An Invitation to the Skeptical*. New York, NY: Penguin Publishing Group (Kindle Edition).

Kulturdepartementet. *NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunn. En helhetlig tros- og livssyns-politikk*.

[Tilgjengelig på nettet: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2013-1/id711212/>]

Malik, C.H. (1980a). *A Christian Critique of the University* [The 1980 Pascal Lectures on Christianity and the University]. Waterloo, Canada: North Waterloo Academic Pr.; repr. ed. June 1990.

Malik, C.H. (1980b). The Two Tasks. I: W.L. Craig og P.M. Gould (red.). *The two Tasks of the Christian Scholar: Redeeming the Soul, Redeeming the Mind*. Wheaton: Crossway, 55–65.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.etsjets.org/files/JETS-PDFs/23/23-4/23-4-pp289-296_JETS.pdf]

McCracken, B. (2016). Christ-Centred for the Common Good: Four Ways Christian Colleges Contribute to the Flourishing of Society. *Biola Magazine*, Fall 2016.

[Tilgjengelig på nettet: <http://magazine.biola.edu/article/16-fall/christ-centered-for-the-common-good/>]

Redse, A. (2016). Vitskapleg teologi og akademisk fridom, *Theofilos*, 8 (1), 85–99.

Stott, J.R.W. og Wright, C.J.H. (2015). *Christian Mission in the Modern World. Updated and expanded by Christopher J. H. Wright*. London: Inter-Varsity Press.

The Global Charter of Conscience, <http://charterofconscience.org/>. [Også publisert i: Guinness, O. (2013). *The Global Public Square: Religious Freedom and the Making of a World Safe for Diversity*. Downer's Grove, Ill.: IVP Books, 213–227.]

Wright, C.J.H. (2015). Theological Education, Bible and Mission: A Lausanne Perspective. I S. Bevans et al. (red.). *Reflecting on and Equipping for Christian Mission*. Oxford: Regnum Books; Regnum Edinburgh Centenary Series, 27, 141–153.

[Tilgjengelig på nettet: http://www.ocms.ac.uk/regnum/downloads/Reflecting_on_and_Equipping-final-WM.pdf]

Lars Dahle (1961)

Lars Dahle er cand.theol., ph.d. og førsteamanuensis i systematisk teologi ved NLA Medie- og kommunikasjonshøgskolen Gimlekollen. Han er også daglig leder for høgskolens randsoneraktivitet, Damaris Norge AS, og Lausanne Catalyst for Media Engagement. Han underviser i medie- og kommunikasjon, livssyn, etikk, apologetikk og missiologi. Videre var han medredaktør for og sentral bidragsyter i *The Lausanne Movement: A Range of Perspectives* (Regnum 2014). Dahle er en aktiv skribent med vitenskapelige, populærvitenskapelige og populære artikler i diverse publikasjoner, primært om mediespørsmål, missiologi og apologetikk, og

han er ansvarlig redaktør for det nordiske tidsskriftet *Theofilos*. Han er også tidligere rektor ved Mediehøgskolen Gimlekollen.

E-post: lars.dahle@nla.no

Blogg: www.larsdahle.no

Twitter: @LarsDahle